

Vergaderjaar 2024–2025

34 843

Seksuele intimidatie en geweld

Nr. 126

BRIEF VAN DE MINISTER EN STAATSSECRETARIS VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 7 juli 2025

Seksuele intimidatie en seksueel geweld blijven hardnekkige problemen met ernstige persoonlijke en maatschappelijke gevolgen.¹ Hoewel belangrijke stappen worden gezet, is de aanpak van dit maatschappelijke probleem complex.

In navolging van de voortgangsbrief van 20 december 2024 informeren we u in deze voortgangsbrief over de ontwikkelingen die zich het afgelopen half jaar hebben voorgedaan in de aanpak van seksuele misdrijven.² Voor ontwikkelingen die specifiek zien op het traject ten behoeve van de verbeterde ketensamenwerking voor goede hulp aan slachtoffers van seksuele misdrijven, verwijzen we u naar de brief van de Staatssecretaris Rechtsbescherming van 25 juni 2025 over de meerjaren-agenda slachtofferbeleid 2025–2028.³

In deze brief zullen we eerst stilstaan bij de ontwikkelingen die gerelateerd zijn aan de inwerkingtreding van de Wet seksuele misdrijven op 1 juli 2024. Ook doen we met deze brief een motie over een onderzoek naar het verhogen van de strafmaxima voor de strafbaarstelling van kinderpornografie, een motie over de stand van zaken van het WODC-onderzoek naar de Nederlandse porno-industrie, een motie over handvatten voor ouders bij online seksueel kindermisbruik, en een aantal toezeggingen af.

1. Ervaringen met de Wet seksuele misdrijven (WSM)

Zoals in de voortgangsbrief van 20 december 2024 toegelicht, is de implementatie van de WSM succesvol verlopen en zijn de eerste ervaringen met de wet, ook dankzij de inzet van taakorganisaties zoals de politie en het Openbaar Ministerie (OM) positief. Het effect van de wet op

¹ Prevalentiemonitor Huiselijk Geweld en Seksueel Grensoverschrijdend gedrag 2024

² Voortgangsbrief aanpak seksuele delicten 20 december 2024

³ Kamerstukken II, 2024–2025, 33 552, nr. 137.

de in- en doorstroom van zaken in de strafrechtketen zal, zoals eerder aangegeven, geleidelijk aan zichtbaar worden. De politie heeft inmiddels jaarcijfers over 2024 gepubliceerd.⁴ Hieruit blijkt dat de politie in de eerste helft van het jaar verhoudingsgewijs minder meldingen van seksuele delicten dan normaal ontving. Vanaf juli 2024 laten de cijfers echter een stijgend meldingenbeeld zien, waarbij de aantallen incidenten hoger zijn dan in voorgaande jaren. Ook zijn er meer aangiftes opgenomen en meer zaken behandeld. Het is nog onduidelijk of deze stijging een direct gevolg is van de WSM, of eerder samenhangt met de toegenomen (media)aandacht en het maatschappelijk debat over seksueel geweld en grensoverschrijdend gedrag, inclusief de campagne rondom de wetsinvoering.

Ook het OM geeft in zijn jaarbericht over 2024 aan dat het te vroeg is om de eerste effecten van de wet in de instroom van verdachten bij het OM te zien. Wel is de verwachting dat de toename van het aantal ter kennis gekomen zedenmisdrijven bij de politie ook zal gaan doorwerken in de instroom van verdachten bij het OM, zodra de politie het onderzoek naar de strafbare feiten heeft afgesloten.⁵

Daarnaast meldt het Centrum Seksueel Geweld (CSG) in zijn jaarverslag over 2024 een stijging in het aantal meldingen ten opzichte van 2023. Vooral in de tweede helft van 2024 is het aantal meldingen toegenomen. Het CSG vermoedt dat de stijging in verband staat met de toegenomen maatschappelijke aandacht voor deze problematiek, onder andere door de invoering van de WSM.⁶

Samen met de betrokken organisaties wordt de voortgang rondom de WSM gevolgd. Inmiddels zijn de eerste veroordelingen onder deze wet uitgesproken, onder meer naar aanleiding van de nieuwe strafbaarstellingen van seksuele intimidatie in het openbaar, het seksueel benaderen van kinderen (sexchatting) en de schuld- en opzetvarianten van aanranding en verkrachting.⁷

Verder vinden we het positief dat meer mensen seksueel grensoverschrijdend gedrag melden. Dit duidt erop dat campagnes, zoals de landelijke publiekscampagne over de invoering van de wet, en overige maatregelen die bedoeld waren om meer bewustwording te creëren, resultaat opleveren.

2. Uitvoering motie Van der Werf over het nationaal handelingsbevoegd maken van buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's) voor handhaving van de strafbaarstelling van seksuele intimidatie

Uw Kamer heeft op 28 januari 2025 de motie Van der Werf (D66) c.s., aangenomen waarin de regering verzocht wordt boa's nationaal handelingsbevoegd te maken onder de WSM (voor de handhaving van de strafbaarstelling van seksuele intimidatie in het openbaar – artikel 429ter van het Wetboek van Strafrecht). De motie is ingediend tijdens het wetgevingsoverleg (Kamerstuk 36 395, nr. 21) over de wijziging van de

⁴ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/jaarverslagen/2025/05/21/nationale-politie-2024>

⁵ OM Jaarbericht 2024 | Jaarverslag | Openbaar Ministerie

⁶ <https://centrumseksueelgeweld.nl/wp-content/uploads/2024/06/Jaarverslag-Centrum-Seksueel-Geweld-2023.pdf>

⁷ De informatie is gebaseerd op cijfermatige gegevens van de Raad voor de Rechtspraak. Zie hieronder enkele voorbeelden van gepubliceerde uitspraken: ECLI:NL:RBROT:2024:9612 (seksuele intimidatie); ECLI:NL:RBAMS:2025:3997 (seksueel benaderen van kinderen), ECLI:NL:RBAMS:2025:3447 (opzetaanranding) en ECLI:NL:RBAMS:2025:1220 (opzetaanranding en seksuele intimidatie in het openbaar)

Politiewet 2012 in verband met een delegatiegrondslag voor een algemene maatregel van bestuur over de bewapening en uitrusting van buitengewoon opsporingsambtenaren.⁸ In het kader van het bovengenoemde wetgevingsoverleg, heeft de Minister van Justitie en Veiligheid aangegeven te gaan kijken hoe snel de pilot voor de handhaving van de strafbaarstelling van seksuele intimidatie door boa's, omgevormd kan worden tot een nationaal geldend traject.

Deze pilot is op 1 juli 2024 in Rotterdam, Utrecht en Arnhem gestart en is, gezien de positieve eerste ervaringen en de goede samenwerking tussen de deelnemende partijen, zoals het OM en de gemeenten, op 1 april 2025 uitgebreid naar Almere, Dordrecht, Heerlen en Tilburg.

Om uitvoering te geven aan de bovengenoemde motie is de pilot die oorspronkelijk tot 1 juli 2025 liep, met een jaar verlengd en opengesteld voor deelname van andere gemeenten die dat wensen en de pilot kunnen uitvoeren. Via de Vereniging van Nederlandse Gemeenten is een belangstellingsregistratie onder gemeenten gehouden. Naar aanleiding hiervan hebben de gemeenten Alkmaar, Breda en Leiden aangegeven deel te willen nemen aan de pilot. Nadat de deelnemende boa's uit deze gemeenten zijn opgeleid en alle overige nodige voorbereidingen zijn getroffen, zullen deze gemeenten, naar verwachting rond de zomer, van start gaan met het handhaven van de strafbaarstelling van seksuele intimidatie in het openbaar door boa's. Na deze uitbreiding zal de pilot dus in totaal in tien gemeenten worden uitgevoerd. We willen de aan de pilot deelnemende gemeenten bedanken voor hun inzet en de bijdrage die ze leveren aan de handhaving van de strafbaarstelling van seksuele intimidatie in het openbaar.

De pilot openstellen voor deelname van andere gemeenten is de snelste manier om te faciliteren dat het aantal gemeenten en boa's dat op deze strafbaarstelling handhaaft kan worden vergroot, zonder dat daarvoor bijvoorbeeld regelgeving moet worden aangepast. Boa's zijn namelijk niet automatisch bevoegd om seksuele intimidatie in het openbaar te handhaven, aangezien deze strafbaarstelling nog niet is opgenomen in de Regeling domeinlijsten.⁹ De pilot moet inzichtelijk maken op welke manier de handhaving door boa's, naast de handhaving door de politie, een bijdrage kan leveren aan de effectieve handhaving van deze strafbaarstelling.

Parallel aan de pilot wordt ook de effectiviteit van de handhaving van de strafbaarstelling door boa's en politie geëvalueerd. Aan de hand van deze evaluatie en de ervaringen van de pilot zal worden gezien of een algemene bevoegdheid voor boa's in de regelgeving kan worden opgenomen en wat daarvoor nodig is – zoals op het gebied van trainingen, maar ook welke maatregelen gemeenten moeten treffen om effectief te handhaven.

De resultaten van het evaluatieonderzoek afwachten alvorens te beslissen of een algemene bevoegdheid voor boa's in de Regeling domeinlijsten kan worden opgenomen, is het scenario dat onze voorkeur heeft. Dit scenario heeft ook de voorkeur van de organisaties die betrokken zijn bij de handhaving van seksuele intimidatie, waaronder het OM, de pilotgemeenten en de politie. Daarom kiezen we hiervoor. Het evaluatieonderzoek zal, zoals bekend, naar verwachting rond de zomer van 2026 gereed zijn.

⁸ Kamerstukken II, 2024–2025, 36 395, nr. 18.

⁹ wetten.nl - Regeling - Regeling domeinlijsten buitengewoon opsporingsambtenaar - BWBR0041447

3. Toezegging om te kijken of cijfers over de strafbaarstelling van seksuele intimidatie in het openbaar kunnen worden meegenomen in reguliere rapportages.

Tijdens het vragenuur van 10 juni 2025 en mede naar aanleiding van het bericht «Sleutels tussen de vingers en doen alsof je belt: vrouwen wapenen zichzelf in het openbaar», heeft het Kamerlid Bruyning (NSC) aangegeven dat het bij de implementatie van wet- en regelgeving belangrijk is om de voortgang te kunnen volgen en zicht te hebben op de feiten. Zij heeft de Minister van Justitie en Veiligheid daarom gevraagd naar de mogelijkheden voor een monitor met cijfers over meldingen, vervolgingen en strafopleggingen van (seksuele) intimidatie in het openbaar. De Minister van Justitie en Veiligheid heeft toegezegd te zullen kijken of deze informatie in reguliere rapportages kan worden meegenomen.¹⁰

Momenteel vindt een evaluatieonderzoek plaats naar de effectiviteit van de handhaving van de strafbaarstelling van seksuele intimidatie in het openbaar. Het onderzoek ziet op de handhaving door zowel de politie als de boa's (in de gemeenten die in het kader van een pilot hierop handhaven). Een analyse van de data en jurisprudentie over de strafbaarstelling van seksuele intimidatie in het openbaar maakt onderdeel uit van deze evaluatie.

In het evaluatieonderzoek zal naast voor kwantitatieve informatie ook aandacht zijn voor kwalitatieve informatie. De strafbaarstelling van seksuele intimidatie bewijst namelijk niet alleen nut te hebben als een dader wordt opgepakt en veroordeeld. Deze strafbaarstelling faciliteert bijvoorbeeld ook dat hotspots beter in kaart worden gebracht om gerichte acties uit te voeren en preventief op te treden. Het geeft bovendien een duidelijk signaal af aan (potentiële) daders dat seksuele intimidatie niet acceptabel is en bestraft wordt. Hiervan gaat ook een normerende en preventieve werking uit. Met dit evaluatieonderzoek, dat zoals eerder in deze brief vermeld naar verwachting rond de zomer van 2026 gereed zal zijn, evenals met de evaluatie van de WSM, wordt de implementatie van de strafbaarstelling gemonitord en inzicht gegeven in de resultaten. Gelet op deze lopende trajecten acht ik een afzonderlijke monitor met cijfers over de strafbaarstelling van seksuele intimidatie op dit moment niet nodig. Het risico bestaat dat dit leidt tot dubbele werkzaamheden, terwijl de lopende trajecten juist bedoeld zijn om een volledig beeld te schetsen en de evaluatie van de handhaving van de strafbaarstelling van seksuele intimidatie zal worden gebruikt om de handhaving nader in te richten.

4. Toezegging om terug te komen op de vraag of er binnen het departement concrete doelstellingen zijn met betrekking tot het aangiftepercentage of aantal incidenten over seksuele intimidatie in het openbaar.

Tijdens het bovengenoemde vragenuur van 10 juni 2025 heeft de Minister van Justitie en Veiligheid het Kamerlid Bruyning (NSC) ook toegezegd terug te komen op de vraag of er binnen het departement concrete doelstellingen zijn met betrekking tot het aangiftepercentage of aantal incidenten over seksuele intimidatie in het openbaar.¹¹

In de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel seksuele misdrijven wordt toegelicht dat de strafbaarstelling van seksuele intimidatie hoofdzakelijk als doel heeft een adequate strafrechtelijke reactie mogelijk

¹⁰ TZ ID 129500.

¹¹ TZ ID 129501.

te maken tegen dit onwenselijke gedrag en de norm in te scherpen dat seksueel intimiderend gedrag in het openbaar niet door de beugel kan.¹² Deze strafbaarstelling zal naar verwachting ook bijdragen aan de generale preventie en samen met overige maatregelen die de Rijksoverheid op het gebied van preventie en bewustwording neemt, onder andere via het Nationaal Actieprogramma seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld (NAP), bewustwording bevorderen. Meer bewustwording over welk gedrag onacceptabel en strafbaar is kan op termijn bijdragen aan gedragsverandering en daarmee het terugdringen van seksuele intimidatie. Er zijn echter geen concrete doelstellingen gesteld over een te behalen aangiftepercentage of aantal incidenten voor deze strafbaarstelling. Dat is zoals uit de memorie van toelichting blijkt op zichzelf geen doel van de strafbaarstelling.

Wel zal de evaluatie van de WSM, die vijf jaar na inwerkingtreding van de wet plaatsvindt, ingaan op de kwantitatieve en kwalitatieve effecten van de wet, inclusief van de nieuwe strafbaarstelling van seksuele intimidatie. Uit de nulmeting die ten behoeve van deze evaluatie is verricht blijkt overigens, in lijn met hetgeen in de memorie van toelichting is aangegeven, dat het bereiken van de doelen van de WSM niet los kan worden gezien van de andere trajecten en ontwikkelingen om seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksuele misdrijven aan te pakken, en van de aandacht in de media en de samenleving voor seksueel grensoverschrijdend gedrag.¹³ Daarom is het stellen van een concrete doelstelling met betrekking tot het aangiftepercentage of aantal incidenten voor het meten van de effecten van de WSM beperkt zinvol. Dergelijke zaken worden immers mede beïnvloed door factoren buiten de wet zelf, zoals maatschappelijke en media-aandacht, en overige beleidsontwikkelingen. Ook is de mate waarin een gemeente inzet op de handhaving van seksuele intimidatie een afweging die lokaal, en voor wat betreft de politie-inzet in de betreffende driehoek, wordt gemaakt. Centrale doelstellingen passen daar niet bij.

5. Kabinetsreactie op rapport «Online seksueel geweld»

Op 21 maart 2025 is een rapport over online seksueel geweld, opgesteld door Boekx advocaten, Fonds Slachtofferhulp, Privacy First, Offlimits en Centrum Seksueel Geweld, gepubliceerd.¹⁴ Hierin wordt geconcludeerd dat de aanpak van de (online) verspreiding van seksueel beeldmateriaal op dit moment tekortschiet, en dan specifiek het toezicht vooraf en de handhaving om achteraf snel het materiaal offline te kunnen krijgen. Tijdens het commissiedebat zeden en (on)veiligheid van vrouwen van 3 april 2024 (Kamerstuk 34 843, nr. 122) heeft de toenmalige Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid toegezegd dat de Kamer hierover nader zal worden geïnformeerd door middel van een kabinetsreactie op dit rapport.¹⁵ Bij dezen informeren we u dat de gesprekken tussen de verantwoordelijke departementen reeds opgestart zijn en wij eveneens betrokken zijn bij de gesprekken over het rapport tussen betrokken toezichthouders, politie en OM. Een kabinetsreactie zullen wij uw Kamer na de zomer doen toekomen.

¹² Kamerstukken II, 2022–2023, 36 222, nr. 3, p. 26.

¹³ Kamerstukken II, 2024–2025, 34 843, nr. 121.

¹⁴ Rapport online seksueel geweld 21 maart 2025

¹⁵ TZ202504–096.

6. Toezeggingen over ideeën en mogelijkheden voor meer voorlichting aan kinderen in de opvoeding en in het onderwijs over gelijkwaardigheid en grenzen stellen en over het aanspreken van ouders en jonge mannen op hun rol in het bevorderen van respect en veiligheid van vrouwen

Naar aanleiding van vragen van Kamerlid Van Nispen (SP) tijdens het commissiedebat Zeden en (on)veiligheid van vrouwen op 3 april 2025 heeft de toenmalige Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid toegezegd om in afstemming met de Minister en Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (hierna: OCW) terug te komen op ideeën en mogelijkheden voor meer voorlichting (Lentekriebels/Rutgers) in opvoeding en het onderwijs aan kinderen over gelijkwaardigheid en grenzen stellen.¹⁶

De Minister van Justitie en Veiligheid heeft verder het Kamerlid Bikker (CU) toegezegd in overleg met de Minister van OCW en relevante partners te zullen bekijken hoe ouders en jonge mannen actief kunnen worden aangesproken op hun rol in het bevorderen van respect en veiligheid van vrouwen. Dit naar aanleiding van vragen gesteld tijdens het vragen uur van 10 juni jl. over het bericht «Sleutels tussen de vingers en doen alsof je belt: vrouwen wapenen zichzelf in het openbaar».¹⁷

Veiligheid van vrouwen (ook op het gebied van seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld) ligt in het verlengde van gelijkwaardigheid tussen mannen en vrouwen. Hoewel deze gelijkwaardigheid binnen onze samenleving een gegeven zou moeten zijn, blijkt dit nog niet als zodanig het geval te zijn. Een normverandering is noodzakelijk en kan alleen via een gezamenlijke aanpak worden bewerkstelligd. Daarom werken verschillende ministeries sinds januari 2023 samen binnen het NAP. Er wordt ingezet op vijf actielijnen, waarbij de eerste zich richt op het ontstaan van gedeelde maatschappelijke waarden en normen: ook het idee van gelijkwaardigheid. Het kabinet erkent dat voorlichting en opvoeding hierin essentieel zijn. Er zijn reeds diverse acties gestart of ondernomen in het kader van het NAP waardoor wordt bijgedragen aan meer en/of betere voorlichting in opvoeding en onderwijs.¹⁸

Zo ontvangt Rutgers vanuit VWS en OCW een subsidie voor een project waarbij ouders en verzorgers breed worden ondersteund bij een gezonde en veilige seksuele opvoeding van hun kind.¹⁹ Het doel is ervoor te zorgen dat ouders en verzorgers met hun kinderen in gesprek gaan over seksualiteit op een manier die bij de leeftijd van het kind past.

Ook wordt het curriculum voor het primair-, voortgezet- en speciaal onderwijs, bestaande uit wettelijk verplichte kerndoelen, aangepast.²⁰ De opgeleverde conceptkerndoelen zijn voor scholen duidelijker en concreter over thema's als relaties, seksualiteit en grenzen aangeven.²¹ De doelen worden nu in de praktijk getest en daarna verder aangescherpt. Scholen bepalen zelf hoe zij invulling geven aan de kerndoelen. Naar verwachting worden de definitieve conceptkerndoelen over relationele en seksuele vorming eind 2025 aangeleverd. Er volgt dan een overgangsperiode waarover het Ministerie van OCW later zal communiceren.

¹⁶ TZ202504-095.

¹⁷ TZ ID 129502.

¹⁸ Kamerstukken II, 2024–2025, 34 843, nr. 120, p. 4–5.

¹⁹ Zie www.seksueleopvoeding.info

²⁰ Zie <https://www.actualisatiekerndoelen.nl/>

²¹ Dit is met name terug te zien in de conceptkerndoelen van de vier leergebieden Mens en Maatschappij, Mens en Natuur, Digitale Geletterdheid en Burgerschap.

Bovendien zijn er nog tal van initiatieven aangaande deze toezegging die reeds lopen en financiert het Ministerie van OCW ook binnen het NAP verschillende allianties, stichtingen en campagnes²² zoals de alliantie Act4Respect Unlimited,²³ stichting GELIJKSPEL en de Ben je oké?-campagne. In ieder geval zal het kabinet gedurende de looptijd van het NAP door middel van publiekscampagnes aandacht blijven besteden aan de (on)veiligheid van vrouwen en inzetten op een cultuurverandering waarin het respecteren van elkaars grenzen en dit met elkaar bespreken de norm is. Daarnaast wordt onderzocht op welke wijze lopende initiatieven geborgd kunnen worden.

Specifiek om de veiligheid van vrouwen in de openbare ruimte en het uitgaan te bevorderen heeft de Minister van OCW het programma Veilige Steden opgezet.²⁴

De gemeenten maken beleid voor het tegengaan van straatintimidatie. Het is belangrijk dat gemeenten kiezen voor een samenhangende aanpak waarbij de nadruk ligt op preventief beleid, preventieve maatregelen en evidence based interventies en dat zij zich richten op de veiligheid van vrouwen.

Zij doen dit door:

- Beleid te maken gericht op plegers, omstanders en de samenleving (het veranderen van een sociale norm).
- Inzet van maatregelen die gaan over het veilig maken van uitgaansleven, sommige gemeenten doen het door het betrekken van studenten of afspraken maken met horeca-instellingen.
- Het betrekken van omstanders door campagnes.
- Lesprogramma's en voorlichting voor scholen.
- Aanhaken van professionals en rolmodellen in het verspreiden van de sociale norm onder inwoners.
- Ook is het belangrijk dat vrouwen zich welkom en veilig voelen door het ontwerp in inrichting van de buitenruimte. Omdat vrouwen de ruimte anders gebruiken en ook andere ervaringen hebben als het gaat om veiligheid en te maken hebben met straatintimidatie.
- Eventueel inrichten van een meldpunt, ingebed in de lokale situatie om hotspots in beeld te krijgen en eventueel hulpverlening/nazorg te verlenen en in samenhang met bovenstaande maatregelen.

Het programma is onlangs uitgebreid naar 25 steden. Het Ministerie van OCW ondersteunt de gemeenten financieel en biedt individuele kennisbegeleiding en zorgt voor het delen van goede voorbeelden. Dit programma loopt van 2023 tot en met 2026. Hiermee worden de bovengenoemde toezeggingen afgedaan.

7. Motie over strafverhoging strafbaarstelling kinderpornografie

Op 22 januari 2025, tijdens het Tweeminutendebat Politie, heeft het lid El Abassi (DENK) in een motie verzocht te onderzoeken wat ervoor nodig is om de straffen voor het bezitten, verspreiden en produceren van kinderpornografie maximaal te verhogen. Deze motie is op 28 januari 2025 door de Tweede Kamer aangenomen. De indiener stelt in zijn motie dat de straffen voor het bezitten van kinderpornografie in Nederland niet in verhouding staan tot de ernst van het delict en dat in buurlanden aanzienlijk hogere straffen worden opgelegd voor soortgelijke misdrijven.²⁵

²² Kamerstukken II, 2024–2025, 34 843, nr. 120, p. 4–5.

²³ Ook na het eindigen van het NAP (2026) zal deze actie door blijven lopen. De alliantie loopt af in 2027 maar mogelijk zal de nieuwe alliantieperiode 2028 tot en met 2032 zijn.

²⁴ <https://www.programmaveiligesteden.nl/over-ons/>

²⁵ Kamerstukken II, 2024–2025, 29 628, nr. 1246.

De verschillende gedragingen met betrekking tot kinderpornografie waarnaar in de motie wordt verwezen zijn strafbaar gesteld in artikel 252 Wetboek van Strafrecht. De maximale gevangenisstraf die hiervoor geldt is reeds onlangs, in de WSM, verhoogd van vier naar zes jaar. Deze maximale gevangenisstraf kan met drie jaar of meer worden verhoogd, indien zich een of meer strafverzwarringsgronden voordoen (artikel 254 Wetboek van Strafrecht).

Het kabinet is zich ervan bewust dat kinderpornografie zeer schadelijke gevolgen voor het betrokken kind meebrengt. Materiaal wordt vaak verspreid via internet en sociale media, waarna het erg lastig blijkt om dit materiaal te verwijderen alvorens het vele malen is bekeken.²⁶ De toegenomen risico's en schade door de opkomst van internet en sociale media vormden aanleiding om de maximale gevangenisstraf voor gedragingen met betrekking tot kinderpornografie in de WSM, te verhogen. Het verhoogde strafmaximum stelt het OM en de rechter in staat tot het voeren van een strafvorderings- en straftoemingsbeleid dat past bij de aard en ernst van de delictsgedraging. De WSM heeft het OM aanleiding gegeven ook de strafvorderingsrichtlijn voor kinderpornografie aan te passen.²⁷

De strafmaxima in Nederland voor gedragingen met betrekking tot kinderpornografie lopen in de pas met die van andere EU-landen.²⁸ Met artikel 252 Wetboek van Strafrecht wordt namelijk uitvoering gegeven aan de artikelen 2, onder c, en 5 van de richtlijn 2011/93/EU waarin de lidstaten wordt opgedragen kinderpornografie afhankelijk van de gedraging, te bestraffen met een minimale maximum-gevangenisstraf van ten minste één tot drie jaren. Tegen die achtergrond wordt in de verschillende EU-lidstaten een gelijkwaardig hoog niveau van strafrechtelijke bescherming geboden tegen gedragingen met betrekking tot kinderpornografie. Zo is in Duitsland op kinderpornografie (kinderen jonger dan veertien jaar) een strafmaximum gesteld van tien jaar gevangenisstraf (§ 184b Strafgesetzbuch), voor jeugdpornografie (kinderen van veertien tot achttien jaar) geldt een strafmaximum van drie jaar gevangenisstraf (§ 184c Strafgesetzbuch). In België is het strafmaximum voor kinderpornografie afhankelijk van de gedraging drie, vijf of tien jaar gevangenisstraf (artikelen 417/44, 417/46 en 417/47 Strafwetboek). Het strafmaximum van kinderpornografie kan in Duitsland en in België dus meer dan zes jaar gevangenisstraf zijn. Daarbij moet wel voor ogen worden gehouden dat in die landen niet is voorzien in een aan het voorgestelde artikel 254 Wetboek van Strafrecht gelijksoortige regeling van strafverzwarende omstandigheden die het strafmaximum verder verhoogt. Met deze regeling is het strafmaximum in Nederland voor gedragingen met betrekking tot kinderpornografie vergelijkbaar met de strafmaxima in Duitsland en België en het ligt bovendien ver boven de in de voornoemde richtlijn voorgeschreven minimale maximumstraf.

De motie veronderstelt verder dat in buurlanden aanzienlijk hogere straffen worden opgelegd voor soortgelijke misdrijven. Navraag bij de autoriteiten in België en Duitsland heeft geen duidelijkheid verschaft over de straffen die in de praktijk voor gedragingen met betrekking tot kinderpornografie worden opgelegd. Ook voor Nederland geldt dat hier geen eenduidig beeld van kan worden gegeven. In dit soort zaken is namelijk vaak sprake van een combinatie aan ten laste gelegde feiten waardoor niet kan worden vastgesteld welke straf enkel voor de gedragingen met betrekking tot kinderpornografie zou zijn opgelegd. Zoals

²⁶ Kamerstukken II, 2022–2023, 36 222, nr. 3, p. 25.

²⁷ Richtlijn voor strafvordering kinderpornografie (2024R0006).

²⁸ Kamerstukken II, 2022–2023, 36 222, nr. 7, p. 39–40.

gezegd is de maximale straf voor kinderpornografie recent verhoogd. Het is te vroeg om de gevolgen van het verhoogde strafmaximum van kinderpornografie en de aangepaste strafvorderingsrichtlijn in de praktijk te beoordelen. Gelet op het voorgaande bestaat geen aanleiding om de straffen voor kinderpornografie verder te verhogen.

Tot slot wordt opgemerkt dat het strafrecht, als ultimum remedium, het sluitstuk is van een brede integrale aanpak van online seksueel kindermisbruik. Daarbij is het ontzetten van slachtoffers uit acute misbruiksituaties altijd prioriteit. Een verhoging van de maximale straffen kan op zichzelf niet als oplossing voor deze maatschappelijke problematiek worden gezien. Daarom zet Nederland in op een integrale aanpak met naast verhoogde strafmaxima ruimte voor andere maatregelen. Zo handhaaft de Autoriteit online Terroristisch Kinderpornografisch Materiaal bestuursrechtelijk op de hostingsector in het schoon houden van het internet en wordt, onder meer, door Offlimits ingezet op de preventie van online seksueel kindermisbruik.

8. Motie over stand van zaken WODC-onderzoek porno-industrie

Tijdens het tweeminutendebat Zeden en (on)veiligheid van vrouwen van 28 mei 2025, heeft het lid Krul (CDA), in een motie verzocht om voor het zomerreces een opzet voor een WODC-onderzoek naar misstanden in de porno-industrie aan de Kamer te sturen.²⁹ Deze motie is op 3 juni 2025 door de Tweede Kamer aangenomen.

Het WODC is een zelfstandig en onafhankelijk instituut. Gelet hierop is de invloed van het Ministerie van Justitie en Veiligheid op het proces rondom, en de inhoud van, het onderzoek daarom beperkt. Wel kunnen wij de algemene stand van zaken van het WODC-onderzoek naar de Nederlandse porno-met uw Kamer delen. Er is inmiddels een startnotitie, die de basis vormt voor het te doorlopen aanbestedingstraject, opgesteld. Dat betekent dat het aanbestedingstraject op zeer korte termijn zal starten. Het WODC streeft naar een formele start van het onderzoek (na gunning van de opdracht) voor de zomer.

Het is aan de partij die het onderzoek uitvoert om de aanpak nader uit te werken. Na de formele start zal het onderzoek naar verwachting een jaar in beslag nemen. Bij ontwikkelingen ten aanzien van dit tijdspad zal de Kamer, waar nodig, op de hoogte worden gehouden.

9. Motie Van der Werf c.s. over handvatten voor ouders om online seksueel kindermisbruik te herkennen.

Op 28 mei 2025, tijdens het Tweeminutendebat Zeden en (on)veiligheid van vrouwen, heeft het lid Van der Werf (D66) in een motie verzocht om concrete handvatten te ontwikkelen voor ouders en kinderen om online seksueel misbruik te herkennen, te voorkomen en te melden en om deze handvatten actief mee te nemen in de publiekscampagne richting ouders en kinderen.³⁰ De in de motie genoemde campagne is de publiekscampagne waar het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) aan werkt en die zich primair richt op ouders en opvoeders. Deze motie is op 3 juni door de Tweede Kamer aangenomen. Hieronder informeren wij u over de wijze waarop uitvoering aan deze motie wordt gegeven.

²⁹ Kamerstukken II, 2024-2025, 29 279, nr. 963.

³⁰ Kamerstukken II, 2024/2025, 29 279, nr. 956.

Het belang van preventie voor een effectieve aanpak van online seksueel kindermisbruik wordt door het kabinet erkend en gedeeld. Het Ministerie van JenV en andere departementen zetten reeds in op het ontwikkelen van handvatten en het aanbieden van informatie aan ouders, kinderen en onderwijsprofessionals specifiek over online seksueel misbruik, waaronder via het NAP. Zo wordt de Wegwijzer Seksualiteit online deze zomer verspreid in het primair-, voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs (ondersteund door de Ministeries van OCW en JenV).³¹ Verder werkt Rutgers, zoals onder paragraaf 6 is aangegeven aan het project «Seksuele opvoeding door ouders», dat wordt gesubsidieerd door de Ministeries van VWS en OCW. Naast het creëren van bewustzijn, biedt Rutgers met dit project handelingsperspectief, tools en vaardigheden aan ouders en verzorgers voor zowel offline als online seksualiteit. Ouders en verzorgers kunnen zelf bepalen welke manier van voorlichting en educatie bij hen past en hierover met hun kind in gesprek gaan. Het project loopt tot en met eind 2025. Een gezonde, veilige en positieve relationele en seksuele ontwikkeling heeft namelijk ook een positief effect op het voorkomen en bestrijden van seksueel grensoverschrijdend gedrag. De komende maanden werkt Rutgers uit hoe de opbrengsten en activiteiten van het project geborgd kunnen worden, met als doel doorlopende aandacht voor het ondersteunen van ouders in de seksuele opvoeding van hun kind. Daarnaast heeft het Ministerie van VWS algemene richtlijnen ontwikkeld voor ouders over opvoeden in de online leefwereld en gezond en verantwoord smartphonegebruik. Deze zijn 17 juni 2025 met uw Kamer gedeeld.³² Ook subsidieert het Ministerie van JenV jaarlijks Offlimits, die sterk inzet op campagnes, voorlichting en onderzoek op het gebied van online seksueel misbruik.

Naar aanleiding van deze motie hebben de Ministeries van JenV en BZK de mogelijkheid besproken om in het kader van de in de motie bedoelde campagne specifieke aandacht te besteden aan online seksueel misbruik. De campagne waar het Ministerie van BZK aan werkt is een meerjarige multimediale publiekscampagne, die na de zomer van start zal gaan, en die zoals aangegeven op het informeren van ouders en opvoeder ziet, met als doel hen beter te informeren over kinderrechten in de digitale wereld. Door ouders handelingsperspectief te bieden en hen bewust te maken van de risico's en rechten online, worden zij beter toegerust om hun kinderen te begeleiden in het maken van veilige en bewuste keuzes. De campagne, die zich op het gebruik van de eerste smartphone van kinderen richt, zal worden versterkt door bredere publiekscommunicatie, zoals een centrale website waarin nader kan worden ingegaan op specifieke onderwerpen die de digitale wereld van kinderen raken. Bekeken zal worden of online seksueel misbruik van kinderen een plaats kan krijgen op deze website.

9. Toezegging rapport «Toezicht en handhaving online seksueel geweld»

Tijdens het commissiedebat Zeden en (on)veiligheid van vrouwen van 3 april jl. heeft de toenmalige Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid toegezegd in overleg te treden met de Autoriteit Persoonsgegevens over handhaving met betrekking tot online seksueel geweld en hierover binnen enkele maanden rapporteren aan de Kamer.³³

³¹ <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/veilig-leren-en-werken-in-het-onderwijs/documenten/publicaties/2025/06/05/wegwijzer-seksualiteit-online>

³² Kamerstukken II, 2024–2025, 32 793, nr. 848.

³³ TZ202504-097.

De zorgen die door de Kamer zijn uitgesproken, worden betrokken bij het proces van het formuleren van een beleidsreactie op het rapport «Toezicht en handhaving online seksueel geweld», waarbij onder andere overleg met de Autoriteit Persoonsgegevens en andere betrokken toezichthouders en handhavers heeft plaatsgevonden. De Kamer zal na de zomer een beleidsreactie op dit rapport ontvangen, waarin aandacht wordt besteed aan de naar voren gebrachte zorgen. Hiermee beschouwen wij deze toezegging als afgedaan.

Tot slot

Wij blijven ons inzetten voor de aanpak van seksuele misdrijven. Dit zijn wij niet alleen aan slachtoffers, maar ook aan de maatschappij in zijn geheel verschuldigd. Alleen samen met uw Kamer, alle betrokken organisaties en de samenleving, kunnen wij dit probleem aanpakken. Door middel van deze voortgangsbrieven zullen wij uw Kamer op de hoogte blijven houden van de stappen die worden gezet.

De Minister van Justitie en Veiligheid,
D.M. van Weel

De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,
T.H.D. Struycken